

ARADUL

De 12 ani de când există România Mare, ce s'a făcut pentru ca Aradul să fie recompensat pentru serviciile mari pe cari le-a adus cauzei românești?

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții
150 Lm 1 An	250 Lm 1 An
80 6 Luni	140 6 Luni
40 3 Luni	70 3 Luni

In străinătate dublu.

Directoratul de vest să-și mute sediul în Arad!

Unele ziare din capitală precum și „Aradul” au adus știrea că ar fi vorba ca directoratul Banatului să se completeze cu județul Sălaj și Hunedoara și primind astfel numirea de „Directoratul de vest”, să-și mute sediul în Arad. Deși ziarul „Vestul” oficiosul Directoratului din Timișoara, desminte categoric această știre, considerând-o de domeniul fantaziei, totuși ținem să precizăm punctul nostru de vedere asupra acestei probleme, care de parte de-a fi născocită din serin, înseamnă o mai norocoasă împătre a Ardealului din punct de vedere administrativ.

Intr'adevăr e suficient să privim harta administrativă a Ardealului, pentru a ne convinge că felul cum sunt repartizate actualmente județele Ardealului asupra celor două directorate, prezintă o disproporție care nu poate fi în avantajul unei bune administrații. Pe de o parte directoratul formidabil al Ardealului cu 18 județe, pe de alta acela al Banatului mărginit la un teritoriu mai mic decât jumătatea celui dintâi având, abia 5 județe. Prin înglobarea județelor Sălaj și Hunedoara la acesta din urmă, s'ar putea încâtva remedia neajunsul acestei inegale repartizări. În acest caz însă, firește, Timișoara pierde caracterul de-a fi centrul noului directorat, și ar urma în mod necesar ca sediul acestuia să se mute la Arad în adevăratul centru al Directoratului de vest, de unde direcționarea treburilor administrative s'ar putea îndeplini cu mai mulți sorți de-a corespunde pe deplin nevoilor unei reale descentralizări.

Ideia aceasta nu e nouă. Ea a preocupat cercurile noastre conducătoare încă din momentul când s'a votat noua lege administrativă. Atunci însă au survenit interesele locale și Timișoara orașul ademenitor prin factura sa de capitală, a câștigat întâietatea, ca în atâtea alte chestiuni unde Aradul rămânea consecvent pe planul al doilea. Decât un an de experiență cu directoratele în actuala lor formațiune au scos la iveală o sumedenie de neajunsuri în ce privește punerea în aplicare a noii legi administrative și între aceste neajunsuri putem socoti cu drept cuvânt și inegală dărâbuire a Ardealului între cele două directorate înființate, care îngreuează nelinchipuit de mult buna administrație urmărită de leg-

În formațiunea lui actuală, o ilustrează suficient faptul pe care-l deținem din surse demne de crezământ, că Comitetul local de revizuire din inițiativă proprie, deci nu de pe urma unei constrîngerii din afară și-a cerut mutarea sediului dela Timișoara la Arad.

Chestiunea deci departe de-a fi de domeniul fantaziei, preocupă cu toată seriozitatea ministerul nostru de interne și ar putea ușor pusă la punct în avantajul nostru, dacă oamenii noștri politici ar avea mai mult interes pentru treburile obștești.

Dacă!

E inutil să mai stăruim asupra rolului pe care l-a jucat Aradul la înfăptuirea idealului nostru național, și să-i revendicăm îndreptățirea la o răsplată pentru felul cum a știut să reprezinte în trecut interesele naționale ale Ardealului românesc. De 12 ani decând există România mare, ce s'a făcut pentruca Aradul să fie recompensat pentru serviciile mari pe care le-a adus cauzei românești? Absolut nimic! S'au perindat atâtea partide politice la putere, nici unul însă nu s'a gândit să creeze aici în Arad o instituțiune vrednică de trecutul său glorios. Avem atâtea oameni politici, nici unul nu s'a găsit însă ca atunci când cuvântul său avea trecere, să se întrepună cu trup și suflet pentru a ridică Aradul la înălțimea la care-l îndrituiesc atâtea momente înălțătoare rămase vii în istoria neamului. Dimpotrivă: Aradul de un timp încoace e complet ignorat și până când Timișoara se imbuibă în fel și fel de așezăminte românești pe care nu le-a avut în trecut, Aradul rînd pe rînd le pierde și pe acelea pe care le-a avut, lunecând tot mai mult pe panta unui uitat oraș de provincie.

Iată de ce chestiunea mutării sediului Directoratului la Arad, oricât ar părea aceasta unora o încercare fantezistă trebuie să ne preocupe pe noi arădanii cu toată seriozitatea. Oamenii noștri politici — și har Diu!, leghion este numărul lor — trebuie să se convingă că au de plătit o scumpă poliță Aradului care-i trimite în parlamentul țării. Ei trebuie să înțeleagă, că dincolo de interesele lor personale, mai au îndatoriri și față de interesele obștești cari cer ca Aradul să și păstreze rolul de îndrumător al Românismului avut în trecut. Chestiunea directoratului, e un prilej binevenit ca deputații noștri să se desmetecască din nepăsarea lor

„Aradul” să devină cotidian! Un răspuns.

În numărul 15 al ziarului „Aradul”, din 22 Februarie 1931, a apărut un articol intitulat: „Pâinea noastră cea de toate zilele”, care cuprinde o serie întregă de constatări cari au marele păcat că sunt foarte adevărate.

Chestiunea însă, pusă în felul cum o face Dl. Tovie, nu rezolvă această problemă și pentru că nu sunt de aceeași părere cu dsa, în să precizez punctul meu de vedere.

Cred că Dl. Tovie își mai aduce aminte ce observațiuni a făcut un domn în ședința de constituire a Soc. „Infrățirea” care spunea între altele că, „Infrățirea” numai atunci își va justifica rostul de a fi în viață dacă va lărgi cadrul activității culturale pe care o întreține Soc. „Astra”, și în special dacă va contribui la înființarea unui zăvărat cotidian românesc, a cărui necesitate este atât de mult simțită.

Atunci s'a și promis că se vor face toate eforturile ca jurnalul românesc să apară cât mai de vreme.

Și deosebit de greuțate cerute pentru înființarea unui ziar, dintre cari cea mai apăsătoare este capitalul mare, ce trebuie investit. — Deci până nu-l vom realiza acest cap tal, înzadar se va face apel la românismul Arădanilor ca să nu mai citească zăvărele minoritare din loc.

Voiu aduce numai câteva exemple cari m'au făcut și pe mine ca, începând de acum 2 ani, să cumpăr aproape zilnic Aradul Közlöny sau Hirlap: Era pe timpul când te treziai așa deodată pela ora 10 că ț-e sete. Mergeai la robinet, deschideai și auziai numai săsăitul robinetului închis, pentru că la ora aceea apa era închisă. — Aceasta a mers așa de 1-2 ori când am aflat că „Uzinele Comunale” publică r gulat în zăvărele „locale” zilele când se înch de apa pentru curățatul conductelor.

O altă întâmplare: Așteptam într'o Duminică un oaspe cu care mai aveam de tratat și o chestiune foarte importantă. — L am așteptat mult, aproape întreaga zi, și în urmă am ajuns la concluzia că n'are să mai vie.

În ziua următoare îi telefonez și, să zic așa, îi cer socoteală pentru ce n'a venit. — Imi răspunde revoltat că nu este tocmai frumos din partea mea, ca după ce i-am dat întâlnire și-l fac să se deplaseze până la mine, nici măcar nu l-am așteptat acasă, pentru că — sunase de 4-5 ori și n'a eșit nimeni. — L am răspuns că am fost toată ziua acasă și l-am așteptat. — N'a vrut să mă creadă până când nu l-am cettit în Aradul Közlöny” că Uzina Electrică proverbială și să pornească o vie acțiune pentru a se da Aradului, ceea ce este a lui.

Cine are urechi de auzit, să audă!

face cunoscut că Duminică se întreprinde curentul dela ora 7-2 p. m. — Bun înțeles că și eu am cettit acest anunț după ce probabil prietenul meu ajunsese acasă.

Pentru a evita multe alte fapte cari petrecute în jurul meu dar ignorate și cari îți cauzează neplăceri am început să cumpăr regulat Aradul Közlöny, cu toate că înainte de război, nu citeam deloc jurnale ungurești.

Am constatat apoi că toate ordinele autorităților din Arad, se publică mai întâi în aceste ziare minoritare. — Mai mult chiar, întâmplările din lumea mare le aflăm imediat aici. — Astfel că, cu toată aversiunea și revolta ce o simțim când citești „văicărerile lor minoritare”, care merg adesea până peste limitele îngăduite, un om care se interesează de cele locale, nu se poate lipsi de aceste organe.

Deci nu prin publicarea unei liste a celor cari citesc zăvărele ungurești se poate remedia răul, ci prin înființarea cât mai neîntârziată a unui jurnal românesc, care să le fie un rival serios, în ceea ce privește posibilitățile de informare. — Și acest ziar bun înțeles să nu fie o fîtică de 1 și 1/2 pagini, cari să redea știri politice cum e cazul celorlalte ziare românești cari au existat, pentru că publicul, cred, eu, s'a suprasaturat de politica milităntă.

„Aradul” este un început de foarte bun augur. Cele 8—10 pagini de o varietate agreabilă, cinstesc masa oricărui cetitor de ziare și când îl ai în față, automat arunci toate paginile scrise într'o limbă pe care n'ai auzit-o când erai purtat în leagăn.

Nici Aradul însă nu rezolvă fericit problema, pentru că fiind numai săptămânal nu poate concura cu unul zilnic.

Soc. „Infrățirea” va bineveni dela neamul românesc cuprins în acest colț de țară, dacă va începe la înființarea acestui jurnal, prin strângerea de fonduri. Căci ori de câtă „jubire față de slova maghiară” s'ar putea deplânge societatea românească din Arad, acei oameni cari au dat suflet viu vieții românești din Ardeal în trecutul nostru îndurerat, nu vor ezita a răspunde cu egal entuziasm acestei noi chemări pentru realizarea mult așteptatului nostru ziar românesc.

(Urmare în pagina 2-a)

Face mare vâlvă în țară faptul, că în Cluj a fost arestat rabinul șef pentru că încercat să mituiască pe chestorul poliției. Același rabin mai are la activul său și un proces de jurământ fals.

Toată presa ungurească a sărit ca arsa, în apărarea rabinului.

Studenții din Cluj au manifestat pentru autoritățile conștiente și demne.

Conștiința ortodoxă.

În ziua Duminecă din post e *Duminea ortodoxiei*, sărbătoarea de luminată bucurie a creștinătății, pentru biruința dreptei credințe asupra luptătorilor împotriva icoanelor.

Lupta contra icoanelor e un capitol dureros dar și măreț, în istoria vieții bisericești. Vrășmași înverșunați s'au ridicat împotriva cinstirii icoanelor în Biserica lui Hristos, cea „una sfântă, sobornicească și apostolească”, după cum în vremile noastre caută să revie această dușmănie felurite secte religioase, de astă dată în poporul de jos.

Pela începutul veacului al VIII-lea în imperiul bizantin, Leon al III-lea, Isaurul, a atacat patrimoniul scump al Bisericii icoanele sfinte, poruncind izgonirea lor din cult și din practica religioasă. Reprezentanții însufleșiți ai Bisericii și-au apărat comoara cu dărzenie. Lupta pentru și contra icoanelor a durat un veac și mai bine; până a închis ochii cel din urmă împărat potrivnic, Teofil. În numele fiului său, Mihail, ocupă tronul împărăteasa Teodora, la 842. Cinstitoare de biserică și de sfințele ei podoabe, cheamă în scaunul patriarhal pe Metodie mărturisitorul. În prezența împărătesei, sub protecția ei și în jubilarea poporului mult, chemat la praznic, patriarhul reșază în biserică, la locul de cinstire, icoanele prigonite, alăta vreme. Și această se întâmplă tocmai în Dumineca întâi din postul mare. De atunci Biserica o prăznuiește ca zi de slăvire a ortodoxiei, adică a dreptei credințe.

Oricât de edificatoare sunt pildele de eroism religios din această vreme de luptă, și ori cât de mult pretuim sfințele icoane, ca simbol al pietății creștine și ca mijloc de afirmare externă a sentimentului religios — de astă dată ne mărginim să accentuăm trebuința de a prefăce praznicul acesta de slăvire a ortodoxiei în *izvor de inspirație și de sporire a conștiinței ortodoxe*.

Conștiința omului e judecătorul treaz și neînduplecat al faptelor noastre. Își are originea la același izvor ca și ființa omenească. Se afirmă, ca o parte inte-

grantă a firii noastre, de odă cu vârsta, la care își începe lucrarea judecării. De peșcaunul său de judecător lăuntric, conștiința apreciază în *prealabil* gândurile și intențiile noastre în raport cu legea morală, și judecă ulterior faptele săvârșite, ori merge *paralel* cu săvârșirea lor, răsplătind cu mulțumire, bucurie și mângâiere fapta bună și muștrând cu asprime pentru orice rău. O conștiință vinovată e iadul pe pământ; de urmărirea ei n'ai unde te ascunde și de pedeapsa ei nu poți scăpa. Chiar dacă izbutești să o adormi, să o faci să facă pe o vreme, totuși izbucnește mai curând ori mai târziu.

Conștiința e bun sufletesc universal, aliata vieții omenești pe pământ pretutindenea; nu numai în palatele neamurilor civilizate, ci și în viața triburilor sălbatice din pădurile Americii sau câmpiile Australiei. Puterea de judecată între bine și între rău e înăscută firii omenești. Numai socotința de ce este bun sau rău; de ceace este moral sau imoral, poate fi pervertită. Dar dreapta judecată a conștiinței, de a distinge între cele două domenii, rămâne neatinsă, pentru că își are temelia și izvorul la Dumnezeu, care a așezat această *lege* în noi. Conștiința e glasul lui Dumnezeu în om.

Intrucât conștiința se orientează după legea pozitivă, descoperită, după poruncile lui Dumnezeu, ea îmbracă caracterul *conștiinței religioase*. Și întrucât celor 10 porunci ale *legii*, cari normează raportul cu Dumnezeu și cu semenii noștri, se adaugă iubirea de vrășmași, îndatorirea la faptele milostivirii și desăvârșirea vieții, și conștiința se inspiră din Evanghelia lui Hristos, ea se prefăce în *conștiința creștină*. Iar când principiile evanghelice sunt aplicate la faptele vieții, în duhul de disciplină canonică orientală și după poruncile Bisericii dreptcredincioase, *conștiința devine ortodoxă*.

Conștiința ortodoxă constituie elementul spiritual al ființei noastre de neam, alături de conștiința românească, cu care a crescut împreună deodată și din aceeași tulpină. Și nu pot fi despărțite fără să nu-și piardă ca-

racterul și puterea de viață conștiința de neam.

Pentruca să devină din nou, ceea ce a fost în trecut, conștiința ortodoxă: putere dominantă, vie și activă, în viața individuală și îndrumătoare a vieții de obște, în toate nuanțele ei de manifestare, ea trebuie să-și înnoiască, să-și înviorze puterea judecării, adăpându-se din izvorul veșnic și nesecat al adevărului religios, pe care l-a păstrat cu sfințenie întreg și nefalsificat Biserica ortodoxă.

Să ne ducem conștiințele, în această Duminecă a ortodoxiei, la fântâna cu apa vieții. Din strălucita pildă a luptătorilor pentru icoane, să învățăm a deveni însufleșiți *luptători pentru Biserica*, având convingerea că dominanța și *strălucirea Bisericii ortodoxe e faima Țării însăși*.

Fiul credincios al Bisericii, o iubește și își trăește viața împreună cu a „Maicii”, care l-a renăscut duhovnicește. „Cine nu are Biserica de mamă, nu poate avea pe Dumnezeu de tată”.

Fiul adevărat este legat cu legătură indisolubilă de maica lui; i-se alipește cu credință, cu dragoste și cu nădejde; îi mândru că-i aparține; o apără împotriva vrășmașilor și față de orice încercare de defaimare; se bucură de bucuriile ei și suferă alături neajunsurile și supărările ei.

Fiul Bisericii ortodoxe își pleacă urechea la glasul ei de chemare: „Fiule, dă-mi inima ta și ochii tăi să păzească căile mele” (Pilde 23, 25); Crede ceea ce crede această sfântă Biserică; observă prescrierile ei, respectă sărbătorile, participă la slujbele ei sfinte se roagă împreună cu ea; ascultă învățăturile ei, se identifică cu acelea și trăește în duhul ei, din care se inspiră; se împărtășește de harurile mântuitoare ale sfințelilor ei Taine, cari i-au fost încredințate spre chivernisire de însuși Domnul Iisus Hristos, capul Bisericii, ale cărei mădulare suntem noi toți.

În această școală se formează mentalitatea ortodoxă, se cristalizează conștiința ortodoxă. *O conștiință ortodoxă vie, trează și activă e marea problemă ce se pune în vremile noastre, căci dela ea atârână orientarea de viață a neamului nostru în mijlocul curenților de tot felul, ce se încruciează dărz, deasupra Pământului românesc.*

Arhim. P. Morușca

(Urmare din pagina 1-a)

Numai după ce prin mari sacrificii acest ziar va lua filință și totuși va fi refuzat de intelectualii noștri, se va putea începe publicarea listei de nume proscrise și înstrăinate.

Natural că un ziar cu cel puțin 6-8 pagini, va trebui scris de profesioniști pricepuți și condus de oameni fără culoare politică pronunțată și în rândul cărora să figureze natural și redactorii actuali, cari au lucrat laudabil și desinteresat pentru ziarul „ARADUL”.

Având în vedere că abonamentul la un ziar maghiar costă Lei 1080 (Nu 1800 cum s'a spus) fac apel la întreaga societate românească a Aradului precum și tuturor autorităților ca să începem o listă de subscripții pentru înființarea unui ziar cotidian românesc „ARADUL”.

Subsemnatul deschid lista cu un abonament de Lei 1080 și Lei 500 de acțiune pentru crearea unui fond de rulment pentru ziar. Banii îi tin la dispoziția Președintelui Soc. „Infrățirea” și pot fi ridicați în orice moment contra chitanță.

Pentru ca acțiunea să aibă reușită deplină, să se formeze 2—3 comisiuni dintre membri Soc. „Infrățirea” și „ASTRA” pentru strângerea de abonamente și fonduri, cari se vor depune jumătate la Banca Românească și 1/2 la banca Marmorosch Blank, până când se va aduna suma de Lei 500,000 pentru începerea tipăririi primului număr. Nu cred că aceste comisiuni să iasă dintr'o casă românească refuzate.

Deci Domnule Tolve primește să faci și Dumneata parte dintr'o comisiune și la muncă. Eu mă angajez să mai găsesc încă 4—8 abonați și fiecare membru al Soc. „Infrățirea” când la fel să zicem cu Dumnezeu înainte.

Inginer Romul Cărpinișan.

Nota redacției

Ne însușim părerile domnului inginer R. Cărpinișan. Batem același drum și prin această deschidem în „Aradul” subscripția publică pentru înscriere de abonamente și acțiuni la cotidianul „Aradul”. Doamne ajută!

Nota culegătorului:

Completez și eu acest articol, cu aceeași mă înscriu cu două acțiuni, à 500 lei pentru fondul „Aradul”.

Conferințele dela Palatul Cultural.

Prof. univ. Ioan Mincea: Tălmăcirea viselor.

Dacă se găsesc încă și astăzi oameni, chiar dintre cei culți, cari confundă tălmăcirea viselor cu ghicirea în cafea, totuși problema începe să preocupe lumea în straturi tot mai largi. Faptul că, cartea lui Freud despre vise, deși e greoi scrisă, se bucură de o deosebită trecere, e o dovadă că de acest interes mereu crescând.

Știința pozitivă, cu toate descoperirile ei multiple din atâtea domenii, totuși nu poate explica încă multe lucruri din lume. Astfel, deși cunoaștem în toate amănuntele elementele din care se compune materia vie, totuși, nu suntem în stare a o realiza pe cale sintetică. Natura se aseamănă cu o carte mare de care ne apropiem să-i desvelim tainele studiindu-i compoziția chimică, fără a putea citi direct ce este scris într'ansa. Mecanismul gândirii este tot atât de complicat ca și această carte. S'au încercat, pentru explicarea lui, procedee energetice, dar au dat greș. S'au dat de o pildă unui individ să cetească cărți grele, și s'a constatat că mintea lui, în cursul acestei operațiuni psihice, n'a consumat nici o energie. Noi nu putem ști ce este în fond

procesul gândirii. Unii îi atribue caracterul unui fel de radiațiune. Evident că creierul conține radiu, dar acesta poate foarte ușor să provină dela elementele de alimentație. Deși nu suntem în stare să șablim ce e gândirea, acest fapt nu poate să ne oprească de-a întreprinde cercetări în domeniul ei.

În complexul fenomenelor de gândire intră și visurile. Ele sunt deosebit de manifestări psihice. Studiul lor se bazează pe autoobservațiuni. Deci fiecare individ poate să aducă contribuții prețioase la desvelirea tainelor pe care le prezintă încă astăzi visurile.

Visul a jucat un rol însemnat în viața omenirii. La vechii indieni, la egipteni, caldeieni etc. visele erau considerate de inspirații divine. Biblia face amintire de o mulțime de visuri cari au avut un rol hotărâtor în viața poporului evreiesc (Despre visurile biblice a scris o carte foarte interesantă Vaschide un savant român, mort în floarea tinereții). Evreii se serveau de vise mai ales în viața lor politică și religioasă. Iar biserica creștină a admis și ea calitatea profetică a viselor. La grecii antici tălmăcirea viselor era considerată de un mijloc terapeutic. În această privință e foarte interesant tratatul lui Hipocraț, acela a lui Aristotel și mai ales tratatul despre interpretarea viselor dato-

rit lui Arthemidor din Efes, naturalist de pe timpul împăratului Adrian. Aceste tratate celebre pe vremea lor au servit mai târziu la compunerea diferitelor cărți de vise, cari circulă și astăzi între oamenii de rând, bucurându-se de o deosebită trecere la poporul dela sale. Într'o carte apărută de curând: *Mistica românească*, se spune că poporul nostru se apropie mult de popoarele sălbatice, întrucât ne orientăm și adaptăm și astăzi încă după vise. Avem spune autorul — chiar oameni de știință — cari se lasă conduși în acțiunile lor de vise. Această explicație este în tot cazul foarte exagerată, și nu o putem admite mai ales astăzi când tratamentul psiho-terapeutic e recunoscut și cu succes aplicat chiar și la boalele organice.

Firește spiritele luminate s'au eliberat de sub tirania interpretărilor simpliste cari caracterizează cărțile de visuri, căutând a da acestora o explicație științifică. Astfel au luat naștere o serie de teorii, cari încearcă să explice pe cale mecanică procesul gândirii și deci și visurile. Cum însă aceste concepții materialiste n'au putut aduce nici un aport la cunoașterea esenței vieții, în timpul din urmă spiritualismul câștigă teren tot mai mult.

Cum ia naștere visul, care este procesul psihologic al acestui act sufletesc?

Sunt oameni cari nu visează sau se trezesc cu visurile uitate? Ca să avem mai multe visuri, trebuie să ne trezim după fie care? Iată o serie de întrebări cărora știința încă nu le poate da astăzi un răspuns definitiv. Fapt e că în somn organele noastre nu stau inactive, și nici creierul. Decât activitatea sufletească în cursul somnului se deosebește esențial de procesul urmat în timpul treziei. În vis procesul gândirii e o activitate regresivă plecând dela actul motor înspre excitația periferică oprindu-se de obicei la mijlocul drumului. Rolul hotărâtor la visuri îl are înconștientul, această mare cameră de vechituri, în care fenomenele sufletești trăite și trecute dincolo de periferia experienței actuale localizate se îngroapă ca într'un adânc de peșteră, pentru a fi scoase din când în când iarăș la lumină, fie în chip artificial sau pe calea obicinuită a viselor.

Omul înainte de a adormi completează un tablou, de obicei indiferent față de sufletul său. Aci intră acum un element emoțional, o stare afectivă, care va aduce acest tablou în legătură cu anumite elemente găsite în inconștient. Asociația poate lua naștere automat sau dinamic. Ceeace ne interesează aci e subconștientul dinamic. D. Vedem în vis un obiect; acesta tre-

Pentru restabilirea ierarhiei în societatea românilor din Arad

Aradul românesc trece printr'o specifică criză socială, — care se poate constata de altfel și în alte orașe din Ardeal. E vorba de criza unei anarhii sociale. Ea se constată tocmai în pătrata intelectuală, care ar trebui să fie trează, activă și îndrumătoare a satelor. România Mare e înfăptuită. Acum e la rând consolidarea ei. Ori realizarea acestei consolidări interne, atât de multiple, reclamă muncă conștientă, sistematică și stăruitoare, din partea tuturor fiilor neamului.

Nainte de război viața noastră publică era simplistă. Aveam un singur partid cu adevărat „național“, apărător al intereselor noastre etnice, de tot felul. Activitatea desfășurată în cadrele acestui partid, în oricare direcție, era binevenită și de toți apreciată. Fruntașii partidului, se bucurau pretutindeni de o stimă și venerațiune sinceră; ei aveau oriunde credit desăvârșit; în jurul lor se adunau toți oamenii de bine, indiferent de profesie.

Aceste stări, deși primitive, dar folositoare neamului, — au dispărut. Azi suntem diferențiați în partide politice. Partea slabă a acestei diferențieri e că noțiunea de partid politic este ridicată la o valoare preponderantă față de interesele generale ale țării și neamului. Renegații, neisprăviți, certajii cu bunele moravuri și tot felul de speculanți, încunjurători ai unei munci serioase și asidue, — au găsit în cadrele partidelor politice bună primire, încât de acolo își permit obrăznicia de a sfida lumea, și dau stăruitor din coate, ca să parvină cât mai repede și mai sus.

Mai nou vedem ridicându-și capul alte tipuri de oameni lipsiți de bunul simț. Aceștia nu aparțin propriu zis partidelor politice, căci nestăpânita lor poftă de a consuma nemestecat constituite o povară și pentru partidele politice — de altcum atât de primitoare, — fără scrupule, de aderenți. Tipul ce vă prezentăm azi este un șantajist social, o hienă care intră pretutindeni unde simte, că pot fi exploitate situații dificile, delicate, ba chiar penibile. Fiindcă are privilegiul de a fi român, și până în dreapta, insistuează în stânga, ba dacă nu-și ajunge scopul murdar este în stare să pună foc în strașina de aproape, în nădejdea, că în învălmășeala incendiului poate

zește în noi un sentiment de rușine, care recheamă din conștient o senzație avută acum 15 ani și ne vedem deoaltă într'o sală de tribunal. Visurile lucrează deci mai ales cu imagini vizuale.

Sunt visuri fizice, la cari punctul de plecare e o excitație fizică externă sau internă. Stomacul de pildă apăsând asupra inimii, dă naștere la tulburări în circulația de sânge a creierului, iar de aici diferentele visuri, adeseori cosmice. Visurile fizice pot avea unele caractere profetice, ele ne pot avertiza asupra unor boli organice care încep să ne submineze organismul fără a le putea bănuși în stare de trezire.

Dar visurile fizice sunt rare, în raport cu cele psihice, cari au la baza lor o excitație psihică, amintiri sau dorințe înfrâmate în timpul trezirii. Acestea sunt cele mai greu de interpretat. Freud susține că fiecare vis psihic exprimă o dorință. În ele apar neîmpiedecate tendințele impudice sau imorale, care ne-au obsedit în timpul trezirii și au fost înăbușite sau irealizabile. Astfel cele mai multe visuri sunt de natură erotică. Freud în cartea sa aduce o multime de exemple, prin care se arată felul cum psihologia caută se explice aceste visuri. Conform psihanalizei visurile sunt

pune și el mâna pe ceva. Cu alte cuvinte avem de a face cu un tip lipsit de scrupule, capabil de orice, ca și un brigand profesional. Imperfecțiile orânduirii pământiești, îi fac posibilă activitatea criminală, scutită de sancțiuni, iar deplorabila desagregare a vieții publice, cauzată de luptele politice l-o înlesnesc. Tipul nostru atacă persoane politice, cu, ori fără vină, pentru ca fiind pe placul adversarilor lor politici, să fie undeva primit atacul lui cu simpatie; ia postura omului de cultură, pentru a imbroșca cu acuze de incultură și igorantă, pe victima sa; amenință și insinuuază, ca să fie gustat de cei neorientați și capabili de a crede tot ce e rău, despre oricine. În sfârșit e un speculant josnic, pentru care nimic nu e sfânt nici tradiții locale nici interese superioare românești, nici ierarhia socială, nici instituțiile create pentru binele obștesc: tipul nostru este un fel de vierme social al vremurilor de azi. Căutați-l și-l veți găsi durere prea repede și prea ușor, intruchiparea scârboasă.

Aceste simptome bolnave apar, — după cum ziceam la început, — în urma pierderii din capul treburilor obștești a fruntașilor noștri, sechestrată azi în mod exclusiv de politică. Dacă am avea și azi respectul ierarhiei sociale, nu ar avea cutezanța tipuri de teapa celui zugrăvit mai sus să apară în societate, nepedepsiți, ci ar fi constrânși să trăiască în întunec, potrivit sufletului lor obscur care este produsul vremurilor revoluționare.

Iată o problemă, cu care trebuie să ne ocupăm, — căci asemenea apariții bolnave trebuie să stăpânească din capul locului. Ori noi trebuie să dăm pentru posteritate dovada acestei sanități morale, ca să nu fim rău judecați

Serlock Holmes.

Se dă ca sigură apropiata asanare a băncii «Victoria», prin fuzionarea ei cu băncile «Bihoreana» și «Timișiana», cu sediul central în Arad.

Statul contribuie la aceasta fuzionare cu 200 milioane, iar Banca Națională cu un împrumut de 150 milioane. Se fac demersuri, cu nădejdi de reușită, pentru complectarea acestor ajutoare la suma rotundă de 500 milioane.

realizarea travestită de cenzură a anumitor tendințe reprimale în subconștient. Psihoanaliza desprinde complexele unui vis de haina lor imaginativă și absurdă în aparență, desvelind ascunzăturile inconștientului și arătând pe individ în întregime și lui strălătească inimă. Există o „simbolică“ a visurilor care trebuie tălmăcită. Ex. împărății sau regii simbolizează părinții, tigri, arbori, șerpi = sexul masculin; cutie, vas, casetă, casă = sexul feminin etc.

Visurile profetice. Inconștientul se amestecă în toată viața noastră, nu numai în visuri. Preocupările noastre conștiente sunt elaborate și de inconștient, care având un mai bogat material la dispoziție, explică ușor de ce unele visuri profetice la aparență au în realitate un mecanism cu totul firesc.

Sunt însă și cazuri când aceași explicație nu mulțumește, visuri profetice în adevăratul înțeles al cuvântului.

Mai distingem în fine și așa numite **visuri telepatice.** Pentru explicarea lor trebuie să admitem că creierul emite radiațiuni, cari pot fi prinse de un al

Ședința consiliului comunal.

— Plata gardienilor. — Chestiunea târgului —
— anual și a zilei de piață. —
— Cariera dela Ciuci. —

Miercuri 25 februarie a. c. a avut loc ședința consiliului comunal sub președinția Dlui primar dr. C. Luțai. Dl. primar a răspuns la câteva întrebări puse de dl. Parecz B. într'o ședință anterioară în legătură cu numirea noului comandant al pompierilor.

Dl. Berzoiu șeful serviciului financiar al municipiului arată că Min. de Interne a suprimat plata a unui număr de 40 de gardieni și a rugat Municipiul Arad ca să-i plătească din bugetul său.

Dl. primar C. Luțai arată că întreținerea a 40 de gardieni ar costa anual 1.200.000 lei. Anul trecut primăria a plătit un număr de 65 de gardieni. S'a admis atunci de către Municipiul cu rezerva ca Min. de Interne să ramburseze mai târziu suma cheltuită de oraș cu întreținerea gardienilor poliției, care de fapt sunt ai Statului și nu ai comunei.

În 1931 a venit noua lege administrativă prin care statul nu poate impune vre o sarcină județului sau comunei și deci primăria are dreptul să refuze întreținerea a 40 de gardieni. Deoarece însă Min. de Interne și-a redus bugetul și nu poate plăti, deocamdată un număr mai mare de gardieni, primăria ar fi în această alternativă: ori se suprimă un număr de 40 de gardieni, refuzând să le plătească întreținerea; sau primește întreținerea lor, sub rezerva ca suma să fie plătită mai târziu de către minister. Consiliul admite punctul acesta ca cei 40 de gardieni publici să fie plătiți și anul acesta din bugetul primăriei.

Chestiunea târgului anual.

Pe baza unei decizii mai vechi târgului de țară durează 5 zile începând de Vineri și până Marți. Deoarece însă ziua de Vineri este și zi de piață s'a dispus modificarea zilelor de târg în sensul ca târgul să înceapă Sâmbătă.

În ședința dela 3 Febr. Consiliul comunal în fața cererilor venite din provincie a decis o modificare și anume delegația permanentă aduce propunerea ca târgul de țară să înceapă de Vineri după amiazi Dl. Olariu a arătat

creer cu o sensibilitate specială (sinonism)

Iată câteva informații asupra metodei de-a cerceta inconștientul. În realitate problema viselor e încă și astăzi nerezolvată. Aci să potrivește adevărul că ceea ce știm este foarte puțin, în raport cu ceea ce este încă o enigmă pentru cunoașterea omenească.

Conferința ilustrată cu exemple bogate a avut darul, prin claritatea ei, să inițieze în o problemă atât de subtilă chiar și pe cei cari nu s'au preocupat până acum de rostul științific al viselor. Și fiindcă dl. prof. Minea vine acum pentru întâia dată în Arad, ținem să amintim cetitorilor noștri că d-sa este directorul clinicii neurologice dela Univ. din Cluj și un fost intim colaborator al profesorului Gh. Marinescu pe țărâmul cercetarilor neurologice. Dorința noastră e să-l avem în curând iarăși în mijlocul nostru cu o nouă conferință din specialitatea d-sale, bogată în probleme atât de interesante.

că se aduce o lovitură micilor industriași și comercianți din Arad, deoarece ei nu-și pot desfăce din marfă numai într'o jumătate zi când nu este concurența comercianților din județ. Mici meseriași și comercianți locali trebuiesc protejați căci ei plătesc cele multe dări decât cei din provincie.

În urma unor îndelungate discuțiuni, se admite de consiliu ca întreaga zi de Vineri să fie considerată ca zi de piață, cum a fost și întrecut, atunci când este târg de țară.

Cariera dela Ciuci.

Dl. ing. Mureșan arată că în 1926, Statul, județul și primăria au încheiat o convenție cu privire la exploatarea carierei de piatră dela Ciuci. Pe atunci orașul a primit o însemnată reducere de transport pe căile ferate. Astăzi însă orașul nu mai beneficiază de această reducere la transportarea materialului dela carieră și din cauza multor greutăți de exploatare, primăria propune denunțarea convenției, cu specificarea și exploatarea prime la 31 Dec. 1931 să fie rezolvate. Consiliul admite s'a discutat deasemenea paveria unor străzi din cartierele periferice pe baza sumei 5.382.000 alocată în buget.

e. g.

D. director general c. f. r.
renunță la 1.680.000 lei anual din apunțamentele funcției sale.

D. general de divizie Mihail Ionescu, directorul general c. f. r., a renunțat la diurnele fixe, ce i se cuveneau ca membru în comitetul de direcție și comitetul financiar, din care face parte de drept.

Aceste apunțamente se ridicau în trecut, în baza aprobării consiliului de administrație al regiei autonome c. f. r., la câte 70.000 lei lunar de fiecare comitet: în total 140.000 lei pe lună.

Prin acest gest, noul director general renunță la 1.680.000 lei anual, mulțumindu-se numai cu salariul său și jetonul de prezență la comitet.

După cum se vede, d. general de divizie Mihail Ionescu a înțeles să înceapă reducerile — după cum anunțase la instalarea d-sale — din vârful piramidei, începând chiar cu apunțamentele d-sale.

Să sperăm că și ceilalți membri ai comitetelor de mai sus, vor imita gestul d-lui director general.

Să mai sperăm, că d. general de divizie Mihail Ionescu va revizui cât mai neîntârziat și apunțamentele celor numiți cu contracte oneroase, reducând pe unii din funcție și altora, cari sunt absolut indispensabili, salariile.

Cu începere dela 1 Martie se pun în vânzare noi feluri de țigări, așa numite denicotinizate. Prețurile lor sunt mai ridicate decât a vechilor produse de tutun.

Bilanțul băncii „Arădana“

În corpul acestui No. al ziarului nostru publicăm bilanțul băncii „Arădana“. Deși „Arădana“ nu are active, decât 25 1/2 mil. Lei, o sumă relativ mică, față de forța economică a acestui județ, totuși aceasta bancă este azi cea mai mare, ba aproape unica bancă românească din județ, căci banca „Victoria“ trece prin sgudui, pe care Dumnezeu o știe cum le va putea suporta; iar celelalte bănci românești de pe piață sunt sucursale, conduse dela centru cu disconsiderarea intereselor economice locale. Iată de ce am dori ca Banca „Arădana“, să crească și să se întărească, să devină banca românească a acestui județ de frontieră, atât de românesc; sprijinind toate acțiunile românești, culturale, sociale, filantropice, etc.

Profitul net, raportat la capitalul de acții, arată o rentabilitate de peste 30%, iar la toate capitalurile băncii una de peste 20%, ceea ce înseamnă un procent foarte urcat. Ori banca operează cu un etalon de dobânzi cu mult mai redus. Dacă totuși se menține această rentabilitate mare, înseamnă, că banca are rezerve latente considerabile, și mai înseamnă că directorul ei dl. Tatu este un bun gospodar, și creditor precaut și sgârcit.

Despre felul cum se închită „Arădana“ de îndatoririle ce-i incumbă, ca și unica bancă românească cu sediul principal în orașul nostru, vom vorbi cu altă ocazie.

Cercul de Recrutare Arad.

PUBLICAȚIUNE.

Cercul de Recrutare Arad aduce la cunoștința ofițerilor de rezervă cu domiciliul în jud. Arad și înscrși în controalele Cercului, că viza carnetelor Md. E. I. se face între 1. III.—31 V. 1931 zilnic între orele 10—12 și 16—17, afară de Miercuri și Sâmbătă după amiază. Viza se face la reședința Cercului în Cetate. Ofițerii de rezervă aflați în străinătate pot să-și vizaze carnetul la atașatul militar și consulate.

La viză se vor prezenta: toți ofițerii de rezervă. Ofițerii superiori și generali au latitudinea fie să se prezinte personal fie să trimită carnetul la viză. Ofițerii de rezervă dispenzați de mobilizare pe anul 1931 vor prezenta cu aceasta ocazie și certificatele de dispenză Md. D. O.

Nu se vor prezenta la viză: ofițerii de rezervă cari au împlinit limita de vârstă și aceia cari în cursul anului 1931 ating această vârstă. Odată cu facerea vizei se va face și controlul echipamentului până la gradul de căpitan inclusiv. În acest scop ofițerii de rezervă se vor prezenta în ținuta de campanie. Ofițerii de rezervă din armele călări vor prezenta și harnașamentul de campanie.

Pentru ofițerii de rezervă cari nu au echipament, atelierele de haine ofițerești dela corpurile de trupă din garnizoana Arad vor satisface cererile pentru echipare lor.

Ofițerii de rezervă, cari, pentru caz de forță majoră, nu se vor putea prezenta în cursul celor 3 luni cât ține viza, vor raporta în scris, dacă au echipamentul complet, starea în care se găsește și cauzele care-l împiedecă a se prezenta personal.

Forță majoră se socotește cazul de boală, înaintând certificat medical dela medicul de circumscripție.

Comandantul Cerc. Recr. Arad.

Colonel H. Laugier

Șeful bir. mobilizării.
Indescifrabil.

BANCA „ARADANA“ S. A. ARAD.

CONVOACARE.

Direcțiunea institutului Banca „ARADANA“ S. A. Arad, în virtutea art. 4 din statute, convoacă prin aceasta pe Domnii acționari la a

XI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad la 15 Martie 1931, Duminică la orele 11 a. m. în localurile institutului „ARADANA“ Bulev. Regele Ferdinand I. Nr. 40, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul Consiliului de Administrație și al Comitetului de Cenzori, stabilirea bilanțului și descărcarea Consiliului de Administrație și Cenzori pentru gestiunea anului 1930.
2. Deciderea asupra distribuirii beneficiului net.
3. Alegerea membrilor în Consiliul de Administrație pe un period de 4 ani.
4. Alegerea membrilor în Comitetul de Cenzori pe un period de un an.
5. Eventuale alte propuneri prezentate Consiliului de Administrație în sensul Art. 13 din Statute cu 48 ore înainte de Adunare.

Arad, din ședința Consiliului de Administrație ținută la 19 Februarie 1931.

Direcțiunea institutului
Banca „ARADANA“ S. A. Arad

NB. Acei domni acționari, cari voesc să-și exercite dreptul de votare, trebuie să-și anunțe Direcțiunei parțial parea cu 24 ore înainte de a se ținea adunarea generală (art. 12 din statute).

CONTUL BILANȚ încheiat la 31 Decembrie 1930.

ACTIV.			CONTUL BILANȚ încheiat la 31 Decembrie 1930.			PASIV.		
Casa în numerar		370219	Capital societar		7500000			
Efecte de primit	48765156		Fond general de rezervă	1783103				
Conturi curente debitoare	2259374	51024530	Fond de rezervă pt. creanțe dubioase	1530000				
Efecte publice și acțiuni		446202	Fond de penziune	898399	4211502			
Imobile		627789	Depuneri spre fructificare		19613569			
Mobilier		1	Bănci		65837			
			Conturi curente creditoare		669161			
			Reescont		16812800			
			Dividende nereclamate		97863			
			Dobânzi tranzitoare anticipate pe 1931		1130100			
			Beneficiu net		2367909			
		52468741			52468741			

Arad, la 31 Decembrie 1930.

Pentru contabilitate:
ss. Gheorghe Irimie
contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

ss. Dr. Mihai Mărcuș,
președinte.

ss. Vasilie V. Ștefan

ss. Ioan Tatu,
director executiv.

ss. Ștefan Mateescu

ss. Teodor Stan

ss. Ioan Chera

ss. Mihail Constantin

COMITETUL DE CENZORI:

ss. Brutus Păcuraru, ss. Ștefan Ieșanu, ss. Grigorie Petrescu,
ss. ing. Aurel Florescu, ss. Augustin Butariu.

Judecătoria Rurală Buteni.

No. G. 42/1931—6.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

În baza execuției de escontare efectuată în zilele de 20 Dec. 1930, — 26 și 27 Ianuarie, 1931, pe baza deciziei Tribunalului Arad, No 1583/1930, și a Judecătoria Rurală Buteni, No. 42/1931, obiectele sechestrate în procesele Verbale de execuție No. G. 42 și 445/1931, adică: 45% din 3 dulapuri, 45% din 2 mese, 45% din 1 stelași, 45% din un dulap mic, 45% din 1 mașină de scris, 2 veri, 2 tauri, 1 trier, și 400 metri steri lemne pentru foc, prețuite în suma de Lei, 28000. cuprinse în, favorul lui Hălmăgeanu Pavel reprezentat prin Dr. Aron Petruțiu avocat în Arad, — c/a urmăriții pentru suma de Lei, 180000 capital, interese de 13% de la 20 August, 1930, precum și speșele stabilite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în comuna Crocna, în ziua de 11 Martie 1931 la orele 3, p. m. conform articolului de lege 60 § ul 107 din anul 1881, al Legii execuționale.

Buteni, la 18, Februarie 1931.

Delegat judecătoresc.
Indescifrabil.

Nr. 141. 1—1.

Restaurant și cafegiu
fără beuturi al
Văd. KÁLI FRANCISC
s'a mutat din Piața Catedralei în Str. Eminescu
Nr. 36, în locul fost „Omul Sălbatic“

Prăvălie IN ATENȚIA AUTOMOBILIȘTILOR Prăvălie nouă!!!

MOTRISOL

ESTE CEL MAI BUN SI MAI EFICIENTUL DE AUTOMOBIL UȘL TRU LEI 60. CAN ORIGINALA LEI 280. SINGURUL LOC DE CUMPARARE PENTRU ARAD SI JUR. Arad, str. Eminescu No. 15 VIZITAȚI și Vă CONVINGEȚI. FODOR. Nr. 105 3—1

Fotografii pentru carnete de identitate se execută la

Curticean, calea Șaguna 90

Prețul I pentru 2 fotografii 15 lei

„ II „ 2 „ 25 lei

„ III „ 2 „ 30 lei

4—4

Un drumet întâlnește pe un țărănuș
— Cât timp îmi trebuie până în Arad
— Ieri trebuiau două ciasuri, dar azi
tăzi poți ajunge și în jumătate de ciază
— ??...
— Fiindcă era în drum o cărciumă
care a ars astănoapte.

Citiți și răspândiți:

„Aradul“

Pardesie de primăvară și modele noi de haine pentru doamne și fetițe au sosit vis-à-vis cu intrarea din dos a Teatrului, cu cărticica Soc. Consum puteți cumpăra în 6 rate lunare.

la firma **Iuliu Plesz,**

Moratoriul băncii „Victoria”.

Invărtelile vinovate ale unor interese lipsiți de scrupule deși ne-au impresionat foarte dureros, noi le-am disprețuit, și nu am voit să le dăm o importanță prea mare. Avem încredere în bun-simțul publicului mare, care nu va întârzia de a aduce la rezon pe niște jefuitori de hoituri. Jocul macabru aranjat de unii «intelectuali» destepți, în jurul băncii «Victoria», atât de grav bolnavă, credeam că e un atentat la bunele moravuri, care se pedepsește de sine.

Ni se cere nominarea persoanelor, cari fac propagandă pentru zădărnicierea moratoriului; alții ne comunică numele celor care i-au îndemnat să nu semneze, cerându-ne să divulgăm deștăinuirea. Deocamdată nu putem face nici una nici alta, căci deși știrea ce-o dăm mai jos ne a cauzat o netăgăduită durere, totuși nu renunțăm la nădejdea, că moratoriul totuși va reuși.

Comitetul deponenților, — constituit și cu gândul de a trage în răspundere, pe cei vinovați de halul, în care se află azi banca; — văzând situația disperată a băncii și primejdia iminentă a pierderii banilor, ce-i amenință pe deponenții băncii «Victoria», a renunțat așa zicând, la cererea pedepsirii, și se ocupă deocamdată numai cu salvarea depunerilor.

Ăcest Comitet, a alcătuit un memoriu adresat Băncii Naționale, în care arăta greutățile, cari stau în calea dărei moratoriului, și pentru a putea îndemna deponenții să semneze moratoriul, Comitetul a cerut dela Banca Națională pe seama băncii «Victoria» un împrumut ca să poată plăti dobânzile după depuneri, scadentă la 1 Ianuarie a. c. Delegația deponenților s'a și prezentat Marți la 24 crt. la Banca Națională, prezentând Dlui administrator delegat C. Stoicescu cererea deponenților. Răspunsul a fost că Banca Națională în fața dovezii de neînțelegere a situației grave a băncii, și de primejdie voită a intereselor proprii, ce-o arată deponenții, cari nu semnează, se simte

dispensată de orice obligament moral de a mai aduce vre'un sacrificiu. Deponenții să se răfuiască ei între ei pentru nenorocirea sigură la care se expun.

Iată unde au ajuns lucrurile. Banca «Victoria» este împinsă de către deponenți în faliment, căci Banca Națională, a mai spus dl adm. delegat Stoicescu, nu poate încuraja acțiunea imorală a deponenților, cari refuză darea moratoriului în paguba celor ce înțeleg să se supună împrejurărilor de forță majoră, în care au ajuns; și de aceea zice, că ori semnează toți deponenții moratoriul, și atunci dobânzile restante se vor plăti imediat, sau dacă nu, banca ajunge în faliment din cauza deponenților inșiși.

Consiliul de Administrație actual exoperând împrumutul dela Stat și ajutorul dela Banca Națională, încă și-a făcut datoria. Răspunderea catastrofei sigure o au numai deponenții, cari refuză moratoriul. Comitetul deponenților, încă e pe cale de a se disolva, încât banca «Victoria» va rămâne o barcă lăsată în voia soartei, prada ciocnilor ce-o pândesc.

Ca să se știe.

Cronica internă.

La Tghina s'au arestat 52 comunisti, cari lucrau în depoul gărilor. S'au descoperit și câteva nuclee anarhiste, ai căror membri au fost deasemenea arestați.

La Senat se începe săptămâna viitoare discuția generală asupra proiectului de lege pentru valorificarea cerealelor.

La congresul liberal de Duminică, d. Duca a fost ratificat ca șef al partidului liberal.

D. Șt. Ciclo-Pop, președintele camerei, a cerut Inaltei Curți de Casație să fie declarat senator de drept, ca unul care a prezidat actul unirii Ardealului cu România în 1918.

Aceeași cerere, făcută de Dsa în 1927, l-a fost respinsă.

Mărțișorul.

Societatea Femeilor Române Ortodoxe din Arad, a luat frumoasa inițiativă de a răspândi în ținuturile alipite frumosul obicei la mărțișorului. Această datină o moștenim dela români. Mărțișorul era un dar pe care ei și-l trimiteau unul altuia în ziua de 1. Martie. El consta dintr'un bănuț de aur spânzurat de o cordea de arnici roșu împletit cu bumbac alb.

Persoana ce-l primea ca dar îl purta la gât până ce întâlnea cea dintâi roză înflorită pe crengile căreia depunea apoi darul primit.

Bănuțul însemna îmbelșugarea, firele albe și roșii însemnau fața albă ca crinul și rumenă ca roză, iar ofranda făcută reginei florilor era o salutare poetică adresată primăverii.

În zilele noastre copii poartă mărțișorul ca să le aducă noroc și sănătate deplină. În unele colțuri ale țării se poartă 12 zile iar după aceea se leagă de ramura unui păducel înflorit ca să fie albi ca florile lui. În multe ținuturi mărțișorul se poartă până sosesc berzele și atunci îl aruncă zicând:

Na-ți negrețele

Și dă-mi albețele.

Fetele poartă mărțișorul ca să nu le ardă și părlească soarele.

Cine poartă mărțișoare

Nu mai e părțit de soare.

Cine dorește ca mărțișorul să aibă efectul dorit să se conformeze obiceiului și să-l poarte cu demnitate, alfel nu servește la nimic. Următoarele versuri populare ne dovedesc aceasta:

Leliță cu MĂRȚIȘOR

Fugi la badea într'un sbor,

Și-i dă gură de trei ori

Și te'ntoarce apoi în zori!

Azi e una, mâini-tă două

Poimâini douăzecișinouă

Iar când telea a cătat

Nu era de scrutat

Ci de gătit fețele

Fețele, pelincele!

În Banat este datina ca la 1 Martie să se facă și să se poarte în loc de mărțișor, legături de mărgelă. Acestea sunt frumoasele credințe

asupra mărțișorului pe care le-au cultivat strămoșii noștri și pe cari noi suntem datori să le păstrăm și să le răspândim mai departe, căci nu trebuie uitat că suntem un popor care ne-am menținut de-a lungul veacurilor, numai prin limbă, port, cântece, jocuri și datine strămoșești.

E. M. Năvalnic.

D. Virgil Madgearu a anunțat că guvernul va depune în curând pe birourile Corpurilor legiuitoare următoarele proiecte de legi: pentru revizuirea reformei agrare, pentru înființarea monopolului spiritului și pentru reglementarea culturii steclei și fabricării zahărului. Se studiază monopolizarea zahărului.

G. 3475/1930

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Nr. 84/port.

În baza execuției de escontentare efectuată în ziua de 21 Octombrie 1930 pe baza decisului Judecătorei Arad cu No. 211130/1930 obiecte sechestrate în procesul verbal de execuție No. G 3475/1930 compuse din: aranjamentul de prăvălie, compus din steluțuri, pulturi; cum și alte obiecte toate prețuite în suma de lei 14300 cuprinse în favorul Casei de Păstrare generală S. A. din Arad reprezentat prin Dr. H. Inrich Szegő avocat din Lipova din Arad, pentru suma de Lei capital interese de 16.5%, dela 28 Iunie 1930 precum și speșele stabilite până în prezent se vor vinde prin licitație publică în Comuna Conop la casa urmăritului în ziua de 4 Martie 1931 la ora 4.30 d. m. conf. art. de lege IX. §-lul 107 și 108 din anul 1881. al legii exec.

Aceasta licitație se va ține și în favorul Fabricii de cognac „Zwack“ din Șiria pentru suma de lei 7762 cap plus accesorii.

Arad, la 9 Februarie 1931

portărel,
indescifrabil

No. 143. 1-1

Deștepți și naivi.

(roman)

(4)

CAPITOLUL II.

La blidul cu linte al vânzătorilor de neamuri.

Dârzu, gospodar de frunte în sat, moștenise porecla tatălui său, care era vestit în șapte sale pentru puterea mare și lușimea firii. Nu-și mințea porecla nici fiul. O împlinire din pruncie îi mai adăugase și porecla „Oală”. Văzuse odală pe moașa satului punând ventuze tatălui său, ulcele mici de lut, cari se puneau pe spatele bolnavului, pe locul unde mai înainte se așeza o lumină aprinsă pe o coajă rotundă de pâine. Cum n'avea la îndemână ulcelele doctoricești ale babei, copilul fire cercetătoare, pricepând că aceleași cauze produc același efect și-a aplicat și el ventuze, adică o singură ventuză dar bună: o oală mărișoară de lut, pe burtică, locul care i-se

părea mai îndemânatec pentru această operațiune. Efectul a fost, că prin puterea gazelor închise ermetic între piele și oală, s'a văzut băiețușul subțiat ca o lămâie, căci îi intrase toată burta în oala de lut. A trebuit să-i spargă oala pe burtă ca să scape de ghinion. De atunci i-a rămas porecla „Oală”.

Altfel om cum se cade, gospodar în toată regula, Dârzu era episcop la biserică și se bucura de mare vază printre gruieni. Doar așa câte odată se aprindea ca un pârjol de paie și în momentele acestea o pornea razna în sat, până când își găsea omul care să-i asculte răbufnirea sufletului oțelit.

Într-o zi îi scosese în cale pe dascălul și părintele, cari își terminaseră sfatul și se abăteau spre casă. Părintele Grigorie cunoștea de multă vreme ce însemnare avea dunga aceea roșie umflată pe fruntea patrală a

episcopului, care se opri descoperit în fața lui. Aștepta împăciuitor descărcarea norilor anunțată de fulgerele mâniei, care ardea în ochii lui Dârzu. Nu trebui să aștepte mult. Dârzu abia avu răbdarea să îndeplinească ceremonialul salutului obicinuit în ținut față de fețele bisericicești.

Acest ceremonial păstra o reminiscență sacramentală din vremuri străbune și se îndeplinea de gruieni cu o deosebită grijă și reverență. Mireanul se descoperea, săruta dreapta părintelui, apoi în semn de supunere pleca fruntea și o apăsa pe mâna preotului. După îndeplinirea acestui protocolar Dârzu, ne mai putându-se stăpâni, isbucni furtunos:

— Auzi, domnule părinte, să-i închidă în cotețul de porci, rușine de asta, bătu-i-ar unul Dumnezeu din ceriuri, să-i bată!

Părintele nu știa de ce-i vorba și aștepta nedumerit să-și continue Dârzu plângerea. Dar din potopul de vorbe cari porniseră năvalnic din gura omului îndârjit, abia într'un târziu înțelese, că șpanul curții grofești a închis pe școlari în cotețele de porci ale dom-

niei. Gruienii spuneau conacului grofesc, domnie.

Părintele Grigorie trecuse de mult anii când mânia aprinde umerii obrazului și furnică ardei în vine. Sufletul lui era așa ca o apă limpede, fără valuri și fără încrețituri. Dar prins în circuitul undelor de luptă, pe cari le emana creierul înfierbântat ale episcopului, părintele simți și el răscolirea urilor vechi cari mocneau latente undeva într'un colț al subconștientului său. Era ura aceea scrâșniloare de iobag umilit în omenștile lui năzuinți de mai bine, ura născută în sânge prin simțuri atavice și ereditare, sporită an cu an prin noianul nesfârșitelor amaruri și umiliri, ura care propagată în inimi desvoaltă indemnurile colective, capabile să schimbe rosturi și hotare în isbucniri de o clipă.

Cu privirea pierdută în golurile înserării, părintele asculta dar nu mai auzia protestele gruienului Dârzu. În mintea lui stăruia un gând ca un cui de fier înroșit în foc și trecut prin inimă, gândul, că pruncii satului, mlădițele fragede ale unui neam sufereau în clipa aceasta

O activitate binecuvântată.

(Universitatea din Cluj, — Extensiunea Universitară
Revista de Sociologie).

Puțini dintre cetitorii noștri cunosc cu adevărat activitatea ce se dezvoltă, în folosul culturii românești la Universitatea Ardealului. Scopul acestor știri nu este de a o arăta, în toată amplitudinea ei. În cadrele unui articol de ziar, care are totdeauna defectul, că este atât de limitat, căci dacă ar fi lung, ar risca să nu fie citit, — nici nu am putea face acest lucru. Noi voim numai să atragem aci în general atențiunea muncii științifice, ce se dezvoltă la unele laboratoare ale universității. Dintre acestea amintim aci pe cele mai cunoscute: Muzeul limbii române, de sub conducerea prof. Sextil Pușcariu. Institutul de psihologie condus de Prof. F. Ștefănescu Goangă. Institutul de sociologie condus de Prof. V. I. Bărbat, etc. Inst. de ist. națională condus de profesorii, Lapedatu și Lupaș, Grădina botanică (prof. Al. Borza) Excelența revistă Matematica (prof. P. Sergescu) etc. etc.

Toți acești iluștri profesori au finit aici în Arad, prea interesante instructive și mult gustate conferințe, încât îi știm în de-ajuns de cunoscuți pentru a ne considera dispensați de a-i prezenta cetitorilor noștri. Fericita idee de a înființa «Extensiunea Universitară» face posibil, ca de luminile profesorilor Universității din Cluj, să beneficieze nu numai Clujul, ci și celelalte orașe din Ardeal, Banat și Crișana. Am zis că e fericită idee, pentru că aici în aceste provincii se citește inspăimântător de puțin. Ori o conferință atrăgătoare trezește din lenevie și pe cei mai indolenți «intelectuali» ceace e mult. Ni ieste vie în memorie d. e. pășania unui fruntaș politic din Arad, (trăiește și azi), care (încă înainte de război) după ce gustase verva fără păreche a nemuritorului Caragiale, s'a grăbit sa-i cumpere volumul de poezii (pe atunci nu apărușeră versurile din Moftul Român) și când a fost lămurit de librar, că a scris numai proză. a cumpărat tot ce a găsit scris de Caragiale, și'n proză.

Extensiunea Universitară a finit între anii 1924—1930, 1050 conferințe în 52 orașe (Cluj 104, Timișoara 78, Sibiu 63, Arad, 54, Tg. Mureș 39, Alba Iulia 38, Oradea 37, etc.) Mijloacele financiare restrânse ce-i stau la

dispoziție, nu-i permit, — cu toate că i s'a cerut din diferite părți, Extensiunii Universitare să-și publice într'un buletin de popularizare acele admirabile conferințe, cari tocmai pentru că le-a gustat atâta lume, li se face o binemeritată reclamă, încât tentează a fi citite și de nepăsătorul nostru public «intelectual». E păcat, că nu se exploatează aceasta binevenită ocaziune, de a combate eficace indiferențismul față de manifestările intelectuale.

În fruntea «Extensiunii Universitare» stă neobositul prof. V. I. Bărbat, ca și președinte și Prof. Fl. Ștefănescu-Goangă. Dl. Prof. V. I. Bărbat disprețuind indiferențismul cultural al publicului s'a decis să facă un pas eroic publicând cu începere dela 1 Ianuarie a. c. o „Revistă de Sociologie“, în care se tratează în limba românească și într'un stil de popularizare, prea actualele probleme ale sociologiei. Revista apare lunar și costă pe un an Lei 300, iar numerile singuraticii Lei 30. Primul No. a și apărut, având un conținut variat și foarte interesant. Amintim aci: Democrația modernă și criza actuală a civilizației de Prof. V. I. Bărbat; Mișcarea tinerimei de G. E. Marica, O formulă nouă de apostolat social de Raoul Guyader, profesor la Școala de Înalte studii Sociale din Paris, etc. La începutul acestui număr găsim câteva știri de dedicate lui Auguste Comte (1798—1857) părintele Sociologiei, apoi un bogat material informativ, recenzii, etc. Dl. Prof. Bărbat, deja depe acum are asigurați destui colaboratori interni și externi, și cu ajutorul numeroaselor Dsale legături colegiale, cu profesori universitari din Europa și America, va spori numărul colaboratorilor, încât vedem din punct de vedere redacțional asigurată existența acestei folositoare publicațiuni. Ramâne, ca publicul cetitor, să-și facă datoria, abonând-o, pentru a-i asigura și existența materială.

Fiind vorba de o publicațiune extrem de folositoare, ne simțim datorii a recomanda «Revista de Sociologie» cu toată căldura cetitorilor noștri. Cine va citi No. 1 apărut, și cine își dă seamă de actualitatea problemelor sociologiei, nu se va putea lipsi de «Revista de Sociologie» a Dlui Prof. V. I. Bărbat (Redacția și administrația Cluj, Str. Mico 38.) P.

disprețul și bătaia de joc a slugilor grofești, copiii pe cari îi hărăzise mărițul Dumnezeu să împlinească dorul care a încălzit răbdarea de veacuri al oropsitului său neam de valahi. Și împins de puterea lăuntrică a gândului, părintele Grigorie porni spre castel, cu inima biruitoare deasupra nevoii de a păstra bune raporturi cu șpanul domniei, pentru interesul atâtor lipsuri de lemne din pădurile grofului. Deși se stinsese de mult iobăgia formală, puterea grofilor și slugilor grofești, susținută de toată pseudolegalitatea oficială, era atât de mare, că gândul părintelui Grigorie de a înfrunța fapta șpanului Kardos era vrednic de curajul profesilor biblici cari îndrăzneau să înfrunte pe regi.

Dascălul Tovie și episcopul Dârzu pășeau automat în dreapta și stânga părintelui, tăcuși sub puterea efluviilor de gândire comună.

Peste sat se lăsase liniștea serii și'n întunerecul satului luminat cu opăituri și lămpi de petrol subțiat, ferestrele luminate ale castelului înfruntau un balaur din poveștile cu smei hidoși și

răi. Acorduri de muzică jigănească făpau în armonia seri ritmurile inegale și sacadate ale ciardașului de stepă asiatică. Iar dintr'un crâng dosit între dealuri, răzbătea din când în când peste sat un glas de tulnic, buciom muntelesc, jalnic și mistic, ca o chemare, ca un indemn, amenințator prin evocarea unei istorii cu focuri de străjeri pe dealuri și dangăt de clopote trase într'o dungă. Părintele Grigorie simți un fior străbătându-i trupul îmbătrânit de ani, fiorul sufletului mereu tinăr, care-i păstra neprihănită credința în vremuri mai bune, în ani de isbândă. Și gândul acesta îi însenină sufletul, liniștea de bătrânețe înțeleaptă se așternu peste nervii afățați de palăma urii.

— Auzi, Tovie? Tulnicul...

Dascălul simțea gândurile părintelui prin dragostea care-l lega de acest uriaș care mai dănuia printre cei vii ca un simbol de patriarh legendar.

— Când n'am să-mi mai port barba prin casele gruienilor și 'oi fi de mult sub glie, atunci... atunci, Tovie... când vor veni românii cu oastea lor și vor trece de Gruu spre apus, tu

O revistă de apropiere româno - germană.

Acuta problemă a colaborării și înțelegerii cu populațiunile minoritare cuprinse în hotarele țării noastre, este de multă vreme discutată și exploatăată. Această înțelegere nu se poate face însă numai pe o cale politică, ci pe una sufletească, culturală. Numai astfel ajungem să ne cunoaștem mai bine și să ne înțelegem.

Așa fiind, nu putem saluta decât cu o deosebită plăcere apariția acestor reviste în l. germană, *Das feiste Rumänien — Literarisches Flugblatt*, revistă scrisă de către dl ziarist Adolf Chajcs și care-și propune să facă cunoscute cele mai însemnate lucrări din ambele literaturi, — română și germană — și problemele cari le preocupă.

Revista apare în 12 pagini într'un format foarte îngrijit. Și trebuie să adăugăm, fără de nici o subvenție, că din banii puțini ai redactorului ei și cu multă risipă de entuziasm, așa de rar astăzi.

În „Prefață“ se spune că războiul mondial a rupt relațiile sufletești cari erau între popoare — pentru reluarea acestor legături cu lit. germană va milita revista *Das feistige Rumänien — Romänia spirituală*. Această acțiune nu este însă atât de ușoară pentru că să aibă un bun rezultat. Autorul scrie: „În momentul de față însă, când o apropiere sufletească stă așa statornic pe primul plan, o revistă, care are ca scop întărirea intereselor spirituale româno-germane, trebuie să aibă mai multă băgare de seamă ca mai înainte. Noi nu trebuie să ne amăgim, fiindcă o apropiere sufletească nu se poate atinge de azi pe mâine și fiindcă traducerea fragmentare din scrisul românesc nu pot să ne dea asupra României o icoană complectă chiar numai apropiată“. Revista va îmbrățișa problemele care se discută în literatura noastră.

Din restul materialului semnalăm și vom cita la sfârșit două din răspunsurile relativ la problema atât de actuală a înțelegerii între popoare. Se dă deasemenea o scurtă privire asupra literaturii românești și se încheie o pagină lui Bacovia cu frumoasa poezie „Seara“.

Tovie, de-i mai trăi, să vii la mor
mântul meu, să bați cu piciorul pe
groapă, să bați tare și să strigi: scoală
moșule, s'a împlinit vremea...

Trei oameni cari mergeau pe un
drum, tăcuși, cu capetele plecate în
jos, trei suflete cari nesocoteau timpul
și dibuiau să pătrundă în vremuri mi-
sterul istoriei care avea să vie.

La poarta castelului un argat îi în-
trebă ce vreau Pe un ton răstit și ob-
raznic, maimuță fidelă ciocoieștilor nă-
ravuri ale celui pe care îl slujea.

Cu gestul și accentul deschiderii por-
ților în noaptea sfinteii învieri, părintele
il împinse de-o parte și își deschise sin-
gur ușa masivă de stejar.

(Va urmă).

— Cine te-a lovit, de ți-a făcut vână-
taia aceea la ochi, măi Lae?

— Vaca. O mulgeam și de câteori
se apăra de fânțari cu coada, mă lovea
peste ochi. Atunci i-am legat o cără-
midă de coadă...

Cu privire la colaborarea dintre po-
pore și în special cea germano-româ-
nă au dat foarte interesante răspun-
surile: Walter von Molo, președinte
tele lui Dichtersakademie, Nicolae
Iorga, scriitorul Arnold Zweig, Bernhard
Diebold, baron Gerhardt v. Mutius,
mimis. Germaniei la București și dl
prof. Rădulescu Motru.

Voi cita răspunsurile dlor Walter
von Molo și prof. N. Iorga.

W. von Molo spune... Cine
respectă noționalitatea sa, trebuie să
respecte deasemenea naționalitatea al-
tuia. Numai așa se va aju ge dintr-o
cultură izolată la un progres comun
al omenirii. Spre o apropiere sufie-
tească româno-germană ne mână nu
dorință sentimentală, ci o reală nece-
sitate a istoriei, a pozițiunii geogra-
fice a legăturilor de comerț pe care
spiritul le recunoaște, care totdeauna
slujesc intelectualului. Nu bogăția ori
valori materiale decide, ci bogăția ca
putere sufletească creatoare; spre a-
ceastă bogăție trebuie să ne ajutăm
noi reciproc.

Dl. prof. N. Iorga a dat următorul
răspuns lapidar, dar foarte elecvent:
„Nu este oare prea de timpuriu să se
vorbească de o apropiere sufletească
când cele mai aprinse îndemnuri ră-
sună spre un război, ca să distrugem
drepturile naționalităților așa de greu
răscumpărate? Când noile generații
nu vor mai fi ori de după sânge, ori
tunci lumea se va reîntoarce spre
legăturile culturale între popoarele care
stau încă dușmănoase unul în fața
celuilalt. Astfel pentru noi, așa pentr
toți“.

Răgetăm că, din lipsa spațiului, nu
putem reda fragmente și din celelalte
răspunsuri foarte interesante. Ed. I. G.

Serata corului intelectual lilor români.

În seara zilei de 21 Febr. a. c., pace
avut loc în sala mare a Hotelului Central
serbarea inaugurării corului intelectual
lilor din Ineu, aranjat și condus de
Adrian Popescu. Programul a fost
compus din cântări și declamări. Cu
vântul de deschidere a fost rostit
de Dl. Dr. V. Voștinariu adv. Cântările
cele mai reușite au fost: În casa tatălui
meu de Bortniansky, Cântarea
pe sub soare de Brediceanu, Cântarea
de nuntă din opera Lohengrin de Wagner,
ner, Coasa de Vidu, și Pui de lei de
I. Vidu. Au declamat: D.șoara Silviu
Augustin, dl Kory Francisc dir. ins
med. ped și dl. I. Gurban.

La această serbare a asistat un selec
și numeros public Remarcăm prezenta
D-nei și d-lui Dr. T. Burdan, D-na
Dl deputat M. Cosma, D-na și Dl Pav
Dârlea, D-na și Dl Dr. V. Voștinariu
D-na și Dl Sabin Georgia, Dr. I. Hâr-
duju, Dr. P. Faur, D-na și Dl ing. I. e
Burghardt, Dr. V. Hegedüs, judecător
Horga, judecător Precup, D-na și Dl
D. Holitska, notar Paul Nagy, căp. de
poliție G. Stepiciu, D-na și Dl D. I. I.
Mornăilă, T. Bătrâna, D-na și Dl V. se
Lucaciu, D-na și Dl Cornel Maric
notar Alex. Popescu, D-na și Dl Bur
Ștefan, D-na și Dl Punk, Rossi Fe
dinand și D-na, Mihai Sas, Cociu
Teodor, Dl și D-na Macavei. Domni
șoarele: A. Văgălău, I. Bodărlău, I.
Augustin, A. Voștinariu, M. Burghar
I. Tolh, M. Cismaș, E. Elekes, C. Feie
E. Korényi, E. Nagy, Domnii: prelo
E. Feier, ing. T. Dan, I. Tătăran, I.
Poleac, G. Albu, A. și L. Nagy, I.
Demșa, I. Gurban, A. Ioja, P. Ne
Tot Petru, Stepici T., I. Neța și al
care-mi scapă.

Atmosfera foarte familiară, astfel
s'a petrecut admirabil până dimineață
La aceasta a contribuit foarte mult
bufetul bine asortat al D-lui Făgărăș
Gaby

merica.
Somajul și banditismele în statele Unite.

Criza de somaj care bântuie în statele Unite ale Americii are o repercusiune considerabilă asupra banditismelor.

Correspondentul din New-York al zărilor spaniol „A. B. C.” trimite urioase știri jurnalului său asupra „gangster-ilor” din țara dolarilor.

Cităm aici câteva rânduri pline de mult humor și ironie dar în acest timp de un crud adevăr:

„De unde răsar acești criminali care saltează zilnic băncile, hotelurile, teatrele și magazinele din New-York?”
„Cărei întrebare ziaristul nostru. Cărei proporțiuni aparțin ei? Cu ce bancă sau în legătură? Care este organul de presă?”

Până în prezent de câteori un comerciant din New-York vroia să deschidă o lăptărie sau papetărie, un restaurant sau o prăvălie de flori, căuta întotdeauna sub protecția unui sindicat de bandiți, care îi inspira mai multă încredere, și astfel el se putea la adăpost înaintea surprizelor neplăcute. Sindicatul protector avea dreptul să fure de la acest comerciant o sumă fixată de comun acord, atâtași dolari pe săptămână, și încasarea acestei sume se făcea tot atât de regulat și fără violență ca încasarea unui abonament la curentul electric sau plata chiriei.

Se întâmpla adeseori, că un bandit necunoscut se prezintă în magazinul comerciantului, și fănuindu-l în piept cu un revolver, îl soma se predea cassa. Comerciantul nostru, față de o asemenea somațiune lua o atitudine cu totul liniștită ca și când ar fi vorba de oferta unui produs comercial cu totul inutil:

— Regret foarte mult, spunea el, dar eu lucrez cu sindicatul cu care sunt în legătură. Iată de altfel chitanța în regulă.

Și dacă „confratele” necunoscut sosește la magazinul în chestie cade în zona sa de operație, și că sindicatul de bandiți din care face parte era singurul îndreptățit a încasa taxa de protecțiune, această chestie se aranja în mod regulat, pe cale pașnică sau prin violență. Dar comerciantul era lăsat în pace. Căci sindicatele de bandiți din New-York sunt organizațiile comerciale cele mai „serioase” și a teama unui astfel de sindicat prezenta multe avantaje, cel puțin până acum în țara noastră.

Din nefericire situația s'a schimbat, iar toate bunurile pe acest pământ sunt în pericol, astfel s'au dus vremurile războiului.

Criza economică a aruncat pe drumuri o mulțime de nefericiți cari ne gândim a suferi nici de frig, nici de foamete, atacă hoteluri, teatre, restaurante și pe trecătorii pașnici.

— Dar poliția ce face? — *mă veți întreba* Poliția din New-York nu ar fi în măsură să facă nimic?

Poliția din New-York, dragă cetățean, este bună ca pâinea și până acum nu are de lucru.

Când era vorba ca poliția să apere cineva contra unui atac banditesc, se înțelegea cu cutare sindicat conștient. Așa că lupta se dădea între două sindicate rivale ale bandiților. Acum însă situația s'a schimbat, bandiții de azi nu mai aparțin nici unui sindicat. Ei lucrează izolați, anonimi, și nu au nici un director cu care te-ai putea înțelege. În majoritatea cazurilor și bandiții nu sunt americani ci italieni, venetici.

Și acum biata poliție din America are mult de lucru, cel puțin până ce acești bandiți singuralici nu se vor sindicaliza din nou. Până atunci însă New-Yorkul trăiește zile de groază.

Anarchie și desorganizație la Căile Ferate Sovietice.

Ziarul sovietic „Trud” (Munca) din 19 Decembrie 1930 dă un tablou sinistru a situației în care se găsec Căile Ferate Sovietice în Ucraina: Imobilizarea vagoanelor este nemai pomenită. Din Iulie la Septembrie 1930 stagnerile prezintă o medie de 30 de oare pe vagon. În același timp numărul accidentelor s'a ridicat considerabil, în anul trecut (1929) s'a înregistrat 4,76 accidente pe 100.000 de kilometri de parcurs, în anul acesta (1930) însă cifra accidentelor s'a ridicat la 7,75 pentru același parcurs. Pagubele cauzate de aceste accidente reprezintă peste două milioane de ruble (aproape 200 milioane lei) Accidentele, întârzierile trenurilor, deteriorarea locomotivelor și vagoanelor se datorește lipsei de disciplină. În cursul anului 1930 accidentele sau ridicat cu cifra de 100 în plus peste cele ce au avut în lunile corespunzătoare ale anului 1929.

În anul 1930 a trebuit să se retragă locomotivele liniilor din Ucraina în proporție de 50%, mai mult ca în anul precedent, iar numărul locomotivelor în lipsă s'a dublat asemenea, la fel și numărul staționărilor forțate s'a mărit cu 20%.

În portul Marinpol stagnează zilnic zeci de locomotive și până la o mie de vagoane. Aceeași situație se prezintă și la Odessa, Nikolaiev și alte porturi.

Dar această situație proastă a căilor ferate Sovietice nu e numai specială Ucrainei.

Doleanțele ziarului „Trud” sunt susținute și de „Izvestia” (din 8 Ian. 1931) și „Economicescaia Jizn” (Viața economică) Iată ce scrie Izvestia:

„Pe liniile din Sud din lipsă de locomotive au fost imobilizate 16 trenuri, pe linia Samara—Zlatust 34 trenuri, pe linia de Sud-Est 35 trenuri, iar pe cele din Transbaicalie 49 trenuri. Aceasta înseamnă că în medie 15.000 de vagoane pe 24 ore nu au putut fi încărcate.”

Iar „Economicescaia Jizn” se plânge de întârzierea cu care funcționarii căilor ferate, a căror muncitori primesc rația lor de alimente. (ceea ce înseamnă „salarul” în Rusia Sovietică N. R.) Astfel la Căile ferate de Sud-Est în stațiunea Gravskaia 30% dintre funcționarii de c. f. au rămas fără alimente în lunile Noembrie, Decembrie și Ianuarie.

Pentru a remedia situația critică în care să găsec Căile Ferate în Rusia, Sovietul a decretat pedepse ca moartea sau muncă silnică cu pierderea drepturilor civile (moartea civilă N. R.) și confiscarea tuturor bunurilor, în toate cazurile când un „ceterist” ar părăsi serviciul sau nu s'ar supune ordinilor date.

Ungaria.

Preectura de Poliție din Budapesta a dat un ordin prin care se interzice — scuiatul pe întreg teritoriul Budapestei, sub sancțiunea unor amenzi severe. Măsura a fost luată — Zic ziarele din Bpsta — în urma faptului că niște turiști englezi văzând acest obicei național al urmașilor lui Gábor au plecat imediat din Capitala Ungariei.

Ei așa mai înțelegem și noi.

Ion Plopu.

Jocurile noastre distractive.

1. Cuvinte încrucișate seria VI.

Problemă trimisă de: R. V. Grozdan.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15		16			17		18	
19			20		21			22		23		24
25			26					27			28	29
		30				31		32			33	
	34					35		36		37		
38		39			40			41		42		43
44	45			46				47				48
49			50					51			52	

Horizontal. 1 scârboș; 5 sora lui Apolen, zeita vânătoarei; 9 revistă culturală ce apare în Craiova; 14 cadru; 16 întrebare; 18 foarte plăcut; 19 fluviu în Rusia; 20 parteneru de cinema al lui Rif; 22 nume greco al Terrei; 24 se pune pe spatele cealaltui; 25 pronume personal (inv.) 26 pasărea dintr-o legendă întemeietorul Bucureștiului; 27 insulă în Mediterană, lângă Asia mică; 28 pron. personal (prescurtat); 30 păzitorul pădurii; 32 munte în Elveția cu un drum de fier funicular până în vârf; 34 pasere cu penajul mândru și carnea gustoasă; 35 anagramă din „vad”; 37 plin de zel; 39 contrarul lui des; 40 poet grec (620 a. H.); 42 cenușiu; 44 bucată dură ce constituie scheletul; 46 un autor de „cuvinte încrucișate” din „Aradul” (un nume); 48 Notă muzicală; 49 lucrez cu acul; 50 anin (Mold.); 51 arin (Mold.); 52 Roman de Dobroanu (inv.)

Vertical. 1 poruncă; 2 anagramă din „odae”; 3 cântec în onoarea divinității sau a eroilor; 4 diftongare; 6 pană; 7 metal nobil; 8 plantă textilă (inv.); 10 veche monedă romană de 5 centime; 11 cerneală de China; 12 Rege al stepei. (inv.); 13 taxa specială la numirea într-o funcțiune; 15 registor de mărunțisuri; 17 neam năvălitor (567); 20 stațiune climaterică în jud. Muscel; 21 hoțesc; 22 semnătura pe o poliță spre a-i transmite proprietatea; 23 județ în Muntenia; 26 loc unde se vind tot felul de mărfuri; 28 anagramă din „duhul”; 30 protoxid de calciu extras din pietre de calcar; 31 înștiințare; 33 stup de albine (inv.) 35 „rodu pământului” (nume de om); 36 doică (Mold) 38 arbust; 40 brazdezi pământul; 41 om nerod (fig.) 43 pron personal; 45 bucată dură ce constituie scheletul; 46 forma prescurtată dela Grigore; 47 plantă textilă (inv.) 48 notă muzicală.

2. Joc infinit de cuvinte geografice.

de: D. Ardelcanu.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11		12	13	14	15
16	17	18	19		20		

Iniocuinu-se fiecare linie cu câte-o literă se va obține un lanț de 11 cuvinte cu următoarele semnificațiuni:

1. Oraș în România 2—5. Oraș cu o frumoasă mănăstire în România. 4—7. Vechiul nume dac al Ialomiței. 6—9. Râu și mănăstire în jud. Suceava. 8—11. Râu în Banat. 10—12. Sat și schele în jud. Constanța 11—14. Stațiune balneo-climaterică în Transilvania. 13—16. Masivul Carpaților din Sudul Moldovei. 15—18. Lanț de munți, cari despart Europa de Asia. 17—19. Partea cea mai frumoasă și îngustă a Dunării de jos, (Aproape de Orsova). 18—20. Culme a Paringului, separă râul Jiului de al Oltului.

Poșta jocurilor.

Rectificare.

În Nr. 15 la jocul de cuvinte încrucișate (seria V) s'au omis unele erori mici de cifre. În acest sens, facem și rugăm și pe D-nii deslegători să facă rectificarea cuvenită.

Horizontal: În loc de 55 e 56.

Vertical: La 13 e 1100 (roman), iar primul 6 e 16. Fluviu în Franța.

Nr. Bozgan, elev. Loco. Am primit 14 jocuri soluționate, îți lipsește „Golful de cuvinte” pentru care ceri explicații. Probabil, n-ai mai întâlnit astfel de joc.

Pentru a ajunge dela râul MEIN-TARO, trebuie să schimbi mereu câte o literă, trecând prin următoarele trei cuvinte:

1. Râu în Bavaria.
2. Localitate în Franța.
3. Râu

Un exemplu: Să se ajungă pe calea cea mai scurtă dela IAȘI la MECA.

Deslegarea: IAȘI - PAȘI - PAȘA - MASA - MACA-MECA.

Cred că ești lămurit, deci: „La muncă”.

D. Ar.

3. Metagramă

de: Cimpoies Nicolae, student Arad.

Cuvântul din 4 (patru) litere este o localitate în Africa veche.

Schimbați-l de 7 (șapte) ori inițial, și veți găsi 7 cuvinte cu următoarele semnificațiuni:

1. Figura la jocul de cărți.
2. Succesiune de culori.
3. Pradă.
4. Pădruped rumegător.
5. Cauza primă (fig.).
6. Pervaz.
7. Administrație, la ieșirea din oraș, sau țară.

CUPON PENTRU JOCURI.

Nr 16. Seria VI-a.

6 cărți poștale Lei 80,
2 buc. fotografii. p. le-
gitimație Lei 25.

str. Brancovici Nr. 3. (Lăzăr Vilmoy u. 3)

FOTOGRAF

Cele mai bune ceasornice le cumpărați la Csáky

ceasornicar și bijutier în ARAD, peste drum de biserica Lutherană, Atelier propriu de primul rang pt. repararea ceasornicilor. No. 92.

Cele mai fine verighete de aur ceasuri, bijuterii, și ochelari le cumpărați la REINER IOSIF

ceasornicar și bijutier ARAD, str. PIRICI 3. În dosul Teatrului. No. 108 3-24.

INFORMAȚIUNI.

Calendarul săptămânal

Martie are 28 de zile Germănar.

1931. Zilele săpt.	Calendarul Iulian Indreptat	Calendarul Greg.	Soarele răsare/apune
Duminică 1. din post, Ev. dela Ioan, cap 1, gl. 5, a inv. „In vremea aceea voiă Isus să meargă în Galileia..”			
Dumin.	1 Cuv. Eudochia, Dom.	Albin	7.44 6.41
Luni	2 M. Teodor, Isichie	Simplicius	
Marti	3 M. Eutropiu, Cleonic	Cunigunda	schimb.
Miercuri	4 C. Geras, m. Acaju	Teofil	
Joi	5 M. Conon, m. Ar.	Eusebius	
Vineri	6 42 muc. din Amoreia	Friderich	
Sâmbătă	7 MM. Eug. Elieru, Eip.	Toma	

Duminică 1. Martie, fiind Duminea ortodoxiei, la catedrală serviciul divin va fi oficiat de P. S. Sa Episcopul Grigorie, care va ține și predica.

Din inițiativa I. P. C. Arhimandritul Policarp Morușca, starețul stinței Mănăstiri Bodrog, în cătunul Vinga nouă va lua ființă o școală primară românească.

Manifestația culturală dela Sânicolaul mare Sâmbătă 21 Februarie, studenții Academiei Teologice din Arad, au aranjat în frunțașă comună Sânicolaul mare, o frumoasă serbare religioasă — culturală. Executarea programului a fost începută — de Hora Vișoiu, care rostește câteva cuvinte despre scopul urmărit de studenți în răspândirea culturii, atingând în treacăt și primejda seculilor. Din programul bogat, remarcăm cântecele Aitarul mănăstirii Putna de Porumbescu, Marșul din Ernani, și imnul religios „Tie”. Solștii: Anghel, Sasu, Rujean, Moș și Tucudean, s'au arătat conștiincioși. Au fost foarte reușite punctele studenților Ungurean, Năuaban, Margea.

Corul a fost condus de profesorul At. Lipovan. Frunțașii săteni din Sânicolaul mare, au înțeles importanța a acestei serbări, și au participat într'un mare număr.

Balul Societății „Principele Mircea”. In saloanele Căminului Industriașilor din strada Consistorului, a avut loc Sâmbăta trecută, serata dansantă cu program artistic aranjat de Societatea pentru protecția mamei și copilului, „Principele Mircea” filiala Arad. Programul compus din tablouri vivante, arti clasice și cântece românești, a fost conștinuos executat. S'au remarcat în deosebi: dansul Feliciei Trimbăționi și a celor patru eleve ale Dnei Ugar-Eghy, cari au executat punctul 5 din program.

După epuizarea programului, a urmat dans până în zorii.

A participat tot ce Aradul are mai select și regretăm că din lipsă de spațiu, nu putem da — după cum ne fusese intențunea — o amănunțită dare de seamă despre acest bal românesc, și lista participanților.

Serbarea a avut un succes desăvârșit.

Măderat. A III-a șezătoare a Cercului „Astra”. Duminică 22 Febr. a avut loc a treia șezătoare a cercului „Astra”. A vorbit din inv. dir. Antoniu David, după care a urmat un variat program, compus din 23 puncte, admirabil executat de elevii școlii primare din loc. Încheierea o face dl. J. Leutuan, mulțumind celor peste 1000 de participanți, pentru interesul ce-l arată față de activitatea culturală a „Astri”.

La Lugoj a fost descoperit un nucleu comunist. Au fost arestați: Szabo Imre și Szabo Andras.

Românii nu sunt comunisti.

REDAȚIONALE. Repetăm rugămintea către credincioșii noștri colaboratori, de a ne trimite articole cât mai scurte cu putință, spre a putea da material cât mai mult și mai variat.

De asemenea rugăm, ca articolele să ne fie trimise până cel mai târziu Mercuri la amiază, pentru a putea apare necondiționat. Articolele trimise după această dată riscă să apară în săptămâna următoare.

Domnul Dr. Luțai C. primarul Aradului a fost gripat, dar s'a însănătoșit și și-a reluat slujba în primire.

Domnul General de Divizie Panat-tescu Ștefan, Comandantul Corpului VII Armată a inspectat cu deamănuntul trupele și serviciile militare din Arad, exprimând și mulțumirea, că ofițerii și trupa sunt la înălțimea cerută unei serioase pregătiri de război.

Miercuri, d. sa a vizitat pe D. Dr. Marșieu, Prefectul județului Arad, căruia a ținut să-i mulțumească de concursul și sollicitudinea pe care a arătat-o față de autoritățile militare locale din toate împrejurările.

Conferința dela Palatul Cultural. Duminică în 1. Martie, la orele 5 (17) d. m. va ține conferință, dl prof. univ. V. Stanciu, despre **Politica Mineralelor.**

On. public românesc este invitat să binevoiască a participa.

Ziarul „Aradi Közlöny” din Arad organizează un concurs de frumusețe „miss Arad”.

Juriul este prezdat de cunoscutul socialist Barabas Béla și directorul unei reviste teatrale din Budapesta.

Cum toată afacerea prea era cusută cu ată albă organizatorii concursului, au încercat să mistifice buna credința publicului arădan, anunțând că din jurul lor parte și câțiva români, capi de autorități sau persoane bine apreciate în cercurile românești.

Iată însă, că acele persoane declară, că s'a abuzat de numele lor, deoarece n-au primit să facă parte din niciun soi de juru al vreunui concurs cu caracter politic deghizat, organizat de numitul ziar, — iar atunci când au fost informate, că s'a abuzat de numele lor, au erut ziarului „Aradi Közlöny” rectificarea, ceea ce acel ziar nu a făcut-o, complăcându-se într'un mutism prielnic scopurilor sale.

O facem noi, pentru informarea publicului: nici o româncă sau român nu face parte din juriul Concursului de frumusețe organizat de Budapesta în Arad, prin ziarul „Aradi Közlöny”.

LOC SIGUR

S'a observat că pașanjenii țes cu predilecție pânza lor în gura cuțiilor pentru ajutorul săracilor. Se pare că ei știu că acolo nu li se poate strica lesne țesătura.

Din activitatea Societăților de binefacere din Arad

Opera Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române filiala Arad.

Școala pentru îngrijitoare de copii.

In trecutului apropiat s'a pornit prin unele ziare din capitală o campanie vehementă contra felului cum diversele societăți de binefacere înțeleg să-și utilizeze fondurile precum și contra mijloacelor de care să folosească la augmentarea și agonisirea fondurilor respective. Atacurile în chestiune au avut la bază o sumă de abuzuri săvârșite de elemente incorecte introduse în administrația societăților. Dar putem oare condamna o instituție oareștă numai pentru fapta reprobabilă a unui angajat al ei? De câte ori cetim în ziare că un funcționar dela cutare instituție de stat a fost depus la parchet pentru fraudă sau alte indeletniciri posibile la sancțiuni penale. Și cu toate acestea există oare cineva între noi să ceară desființarea instituției în care s'a săvârșit nelegiuirea. Tot atât de absurdă ne pare și tendința de a lega existența unei societăți filantropice de conduita persoanelor cari și-au luat angajamentul de a o servi, căci operele realizate de multe din aceste societăți sunt mai presus de orice laudă. Cu cât un stat este mai civilizată, cu atât inițiativa particulară are un rol mai însemnat în structura lui socială, aceasta fiind încurajată și sprijinită de oficialitate cu toate mijloacele posibile. Cei puțini dintre noi cari au urmărit realizările datorite inițiativei particulare în Anglia și America pe terenul ocrotirii sociale cât și pe alte multe terenuri ale activității omenești au putut câștiga convingerea, că pentru progresul unui Stat aceasta inițiativă este de o valoare reală și indiscutabilă. Dar să rămânem la noi în țară. Cine nu apreciază activitatea rodnică a Societății Ocrot. Orfanilor de război, a Soc. Principele Mircea, a Crucii Roșii Cercul Gospodinelor etc. In special orașul Arad se poate mândri că societățile sale filantropice au fost la înălțimea chemării lor pe lângă asistența obișnuită, înghetând chiar și instituții publice de o mare utilitate. Așa de exemplu Crucea Roșie locală a înființat un preventoriu la Săvârșin pentru copii săraci predispuși tuberculozei, Societatea Femeilor Române a instalat la Spitalul de Copii o plajă de cuarț tot pentru copiii săraci și debili. Societatea Orfanilor de Război întreține un Orfelinat iar Soc. Principele Mircea un dispensar pentru copii etc.

Acum recent Soc. Națională Ortodoxă a Femeilor Române a hotărât să pună bazele unei noi instituții, tot atât de însemnate și utile căreia merită să-i acordăm toată atențiunea noastră. Credem de bine să insistăm puțin asupra acestei instituții schițând în câteva rânduri, motivele cari au determinat înființarea ei precum și menirea sa. Odată cu recăștigarea drepturilor noastre naționale asupra păământului strămoșilor, instituțiile sanitare din teritoriile alipite au avut de luptat cu multe dificultăți. Poate cea mai considerabilă din aceste dificultăți era lipsa unui personal infirmier devotat și bine pregătit. Este știut că sub imperiul trecut, serviciul de infirmiere era indeplinit în majoritatea instituțiilor spitalicești de către călugărițele diferitelor ordine catolice. Ori după unire din diverse considerațiuni asupra cărora nu insistăm, multe ordine și au retras membrele lor. D-și

Ministeriul Sănătății luase măsura înființării unor școli de infirmiere, aceste școli nu puteau să satisfacă cererile numerice și nici calitative. De suma de neajunsuri dintre cari unu cu repercusiune asupra bunului reș al așezămintelor noastre spitalice binevenite de altcum presei minore pentru a le utiliza în campaniile lor discreditate de adeseori încercări chiar și în orașul nostru.

Soc. Ortodoxă Națională a Femeilor Române a urmărit cu mult interes de acum 4—5 ani această problemă fixându-și ca un punct meritoriu programului său, formarea unui infirmier select cu o educație religioasă solidă.

Din cauza unor împrejurări defavorabile realizarea operei inițiate amănat mereu. La sfârșitul anului însă, grație unei acțiuni hotărâtenace a Doamnei Livia Crișan, zidentă filialei, s'a trecut la fapte, cedându-se la întocmirea proiectului de organizare a unei școli de îngrijitoare de copii, urmând ca adevărata școală de infirmiere proiectată să se înființeze numai în cazul când formația aceasta da rezultate satisfăcătoare: D-și ministru Emil Hațieganu cu decizia 6723 din 7 Februarie 1931, a aprobat proiectul de organizare a școlii admis chiar ca absolventele să ocupe și funcțiuni la Stat. De aceea și D-l Primar Dr. Luțai și-a asertimentul său ca conform proiectului sediul școlii să fie la Spitalul Copii, a cărui corp medical s'a arătat să facă instrucția teoretică și clinică a elevelor în mod absolut gresit. Astfel fiind cu data de 1 Aprilie școala va funcționa în mod eficient. Menirea școlii după cum reiese din programul său de lucru este a forma un corp de îngrijitoare de copii pregătite atât din punct de vedere tehnic, cât și din punct de vedere moral religios, căci sentimentul de este în funcțiune de un solid suport moral indispensabil pentru orice femeie să îmbrățișeze o carieră profesională inspirată din sentimentul milei, față de suferințele aproapelui. Dacă Societatea Ortodoxă Națională reușește să realizeze aceste elemente capabile să reacționeze la patul de suferință a micilor noiași asemenea unei mame devotată atunci opera sa va fi din belșug plătită. Ii dorim succes deplin în funcțiunea ei atât de bine venită, totodată și noiei instituții o lungă și prosperă. Ne luăm aminte de vitorul de binefăcătoare al școlii și a ține și cititorii în curent cu mersul ei.

Suntem cutropiți de prototul străin.

Ziarul Cuvântul ne de o statistică sumară, pentru a arăta situația în care se găsește presa noastră nească cotidiană din ținuturile în raport cu avalanșa de ziare străine.

Iată această statistică:

	Presă română	Presă străină
Vechiul regat	97%	3%
Bucovina	18%	83%
Ardealul	8%	92%
Basarabia	—	100%

Aceste cifre ne spun prea mult despre situația a mai stării asupra lor.